

НАША ДРУЖБА

Палітычная, эаэномічная і літэратурная тыднёвая газэга

ПАДПІСКА: на 3 месяцы 60 марак або 5 ф. мукі.

Цана асоб. нумэру 5 марак.

Адрэс: Вільня Вострабрамская 5 (Пасаж).

KRYNICA
 Bielaruskaja chryścijanskaja demokr. hazeta
 PRYMAJECCA PADPISKA na 1921 h. (IV hod wydańnia).
 Na hod 150 mk., na paŭhoda 75 mk., na 3 miesiacy 50 mk.
 Adres: Wilna, Sw.-Janskaja wul. 27, kw. 3.

БЕЛАРУСКАЕ СЛОВА
 Палітычная, літэратурная і эаэномічная газэга
 Выходзіць у Горадні
 Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Гораднічан. зав. 4.

1-ая Віленская Беларуская Гімназія
 існуе 3 год у складзе аналіфэбтнае, 1 і 2 падгатоўчых і 8-ех аснаўных класаў
 Ёсьць вакансіі для ўноў наступваючых.
 У будынку Гімназіі ёсьць прытулак для бяднейшых беларускіх дзяцей.
 Адрэс: Вільня, Вострабрамская, 9. Канцэлярыя ў канцы калідора налева.

Новая кніга | **М. ГАРЭЦКІ.** | Новая кніга
Гісторыя беларускае літэратуры
 (Старадаўнае, новае, і сучаснае).
 Выйшла з друку і прадаецца ў лепшых кніжных крамах Вільні. Склад на Вострабрамская, 5 (Пасаж). 208 стр., 33 рысункі, альбомная папера, цвёрдая вокладка. Цана 100 марак.

АБВЕСТКА
БЕЛАРУСКАЕ ШКОЛЬНАЕ РАДЫ.
 У справе адкрыцьця беларускіх школ, выплаты пэньсіі вучыццям, паправы школьных будынкаў, купляньня школьных падручнікаў і бібліятэчак да чытаньня, а таксама розных прылад да пісаньня, у справе дадатковага кармленьня дзяцей амерыканскімі прадуктамі і інш.
Зварочуйцеся да Б. Ш. Рады
Вільня, Вострабрамская, 9.
 Для заяў аб адкрыцьці школ і падобных важных зьбіраўце ўсе подпісы і спраўдзайце іх у воласьці або касцельнымі і паркоўнымі пячаткамі.

БЕЛАРУСКА-ЛІТОВСКАЯ ЗГОДА.

Здаецца, ўва ўсіх віленскіх польскіх, расейскіх і жыдоўскіх газэгах было нядаўна надрукована, што паміж беларускім урадам Ластоўскага і літоўскім урадам у Коўні, пасля доўгага ператрактаньня, дайзена да згоды і падпісана ўмова, змест якой датчыць палюбоўнага разрашэньня літоўска-беларускіх спраў. Мы ня ведаем даслоўнага тэксту гэтага вельмі важнага дакумэнт. Сучасныя варункі, пры каторых Ковенская Літва аддзелена ад нас фронтам, не даюць магчымасьці зьнесціся з прадастаўніцтвам Беларускага ўраду ў Коўні, з прычыны чаго такі важны гістарычны факт ня можа быць нам высветлен знажэнай поўнасьцю. Прыходзіцца здаволіцца газэтнымі весткамі, згодна з якімі аказваецца, вось што.

Беларуска-літоўская згода падпісана беларускім і літоўскім урадам ў Коўні 12 лістапада 1920 году.

Літва і Беларусь узаямна прызнаюць незалежнасьць абодвух гэтых гаспадарстваў і правамочнасьць урадаў, заклячваючых умову.

Літва і Беларусь абавязуюцца падтрымліваць адна адну проці тых, хто пасягае на незалежнасьць і на тэрыторыі літоўскага і беларускага народаў.

Тэрыторыяльня споркі паміж Літвой і Беларусьсю, магчымых пры вызначэньні граніц паміж Літвой і Беларусьсю, спыняюцца і адкладваюцца да момэнту скліканьня Беларускага Устаноўчага Сойму, які сам, ці праз свой урад дарогаю перагавораў з Літоўскім Соймам ці ўрадам устаноўць граніцы паміж Беларусьсю і Літвой.

Толькі ўсяго мы і ведаем з газэт аб гэтай надзьмічайна важнай умове, паклаўшай добры пачатак разьвіцьцю прыяжных стасункаў паміж двума народамі.

Мы вельмі задаволелы гэтай умовай. Даўно-даўно было пара ліцьвінам і беларусам працягнуць друг-другу рукі і ісьці разам у барацьбе за сьвятое права са-мастанавеньня аб самых сабе. Вялікае жывае тым беларускім і літоўскім дзя-

чам, якія правільна зразумелі заданьне мамэнтэ і зрэалізавалі яго ўмовай.

Літва і Беларусь—браты не са ўчорашняга дня. У імгле далёкай старыны, у час—калі большая часьціна усходня-славянскіх („рускіх“ па тэрміналегіі расейскай) пляменьняў падпала пад іга татарскае, мы—жыхары Полаччыны, Віцебчыны, Меншчыны, Піншчыны, Магілёўшчыны, Смаленшчыны і інш. прыхінуліся да Літвы. Вялікарэсія і Украіна доўга аставаліся падывольнымі, падўладнымі Залатой Тагарскай Ардзе, тады як мы былі вольнымі. Вольны, свабодны, значыла тое-ж, што і белы. Калі хто хацеў адзначыць, што ён ці яго народ не пад татарами, то такі чалавек называў сябе і сваю старану белаі. Адносьні—празьваньне нашай бацькаўшчыны Белаі Русьсю.

Літоўскія князі Мендоўг, Гэдымін, Алягэрд і Вітаўт абаранілі нас ад татарскай няволі, чым аказалі ў свой час бязьмерную заслугу нашаму народу. Літоўскія князі не накінулі нам сваіх парадкаў і аставілі амаль усе „на старыне“, г. ё. так, як яно і было да таго часу. Такія адносьні вельмі падабаліся нашаму народу, які плаціў за гэта вернай службай Літоўска-Беларускай дэяржаве, гдзе ня было розніцы у правах беларусаў і ліцьвіноў.

Паўтара сталяцця (ад паловы 13-га да канца 14-га) Беларусь і Літва разам у згодзе жылі, разам бараніліся ад сваіх ворагаў, адзін другому падаабляючы.

Аднак, пры Ягайле адносьні паміж Літвой і Беларусьсю пачынаюць псавацца і чым далей, то псуюцца ўсе больш і больш. Чаму? Таму, што і ў Ліцьве і ў Беларусьці, дзякуючы палітыцы, пачатай Ягайлам, пачынаюць адгырываць важную ролю польскі ўплывы. Літва і Беларусь пападаюць у паднявольнае палажэньне. Польшча, а потым Расейя праводзяць у Ліцьве і Беларусьці сваю палітыку і гэта псуе і руйнуе беларуска-літоўскую справу. Цяпер настала новая пара, калі абодва народы скінулі з сябе ланцугі, у якія былі закованы чужынцамі і сваімі ўласнымі аэраўнікамі.

Цяпер Літва і Беларусь ізноў паўстаюць незалежнымі і паўстануць такімі і зажывуць кожная сваім ўласным жыцьцём.

Што-б ні было цяпер, што-б мы ня бачылі у сучасны мамэнт, як-бы і хто бы нас не дзяліў, далучаў, захопліваў, прадаваў, купляў, сварыў паміж сабой, або з суседзьмі нашымі, — усе роўна і Беларусь і Літва паўстануць незалежнымі і зажывуць кожная незалежна ні ад каго і незалежна друг ад друга. Пры цяперашніх варунках, адбудова гаспадарства, у каторым пражывалі-б два народы, не адшавядае інтарэсам ніводнага народа. Сугольня інтарэсы ваенна-стратэгічныя, эаэномічныя і культурныя можна абгаварыць, жывучы ў розных гаспадарствах; можна зрабіць выгодна для абедзьвух старон умовы, жывучы пасобку. Толькі пры такіх варунках кожны дагаворнік застанецца спраўдлівым і вольным братам брату, падсабляючы працаваць на сваю і брата карысьць.

Ковенская ўмова 12 лістапада кладзе першы мойны камень у фундамент літоўска-беларускай дружбы, абавартай як на добра зразумелых узаямных інтарэсах сучаснага момэнтэ, так і на гісторыі мінушчыны, калі абодва народы жылі ў адным гаспадарстве, так яшчэ і на пачуцьці сымпатыі друг да друга, існуючым паміж ліцьвінамі і беларусамі з даўняга часу і цяпер.

Слава і часьць тым, хто зрэалізаваў літоўска-беларускую справу ўмовай 12 лістапада. У гэтым акце адгукнуліся і гісторыя і сучасны мамэнт.

М. К-ч.

Ці нам страшны плебісцыт?

Чытаючы газэты весткі аб тым, як там у Жэневе людзі сварыцца аб тое, ці будзе ў нас плебісцыт, ці ня будзе, нека дзіўна і нат' крўдна робіцца нам, адвечным жыхарам зямлі, аб якую йдуць споркі і сваркі: як-быццам тут справа йдзе аб голую пустыню, а не аб народ, што жыве на ёй. Вось-жа, мы, беларусы, гавіны сказаць, што мы плебісцыту не баёмся, адно толькі жадалі-бы, каб—калі ўжо ён канечна мае ў нас быць — дык каб нам была дадзена запраўдная магчымасьць выказаць нашу волю. Не баёмся, бо час тут не малае жменя, а вялізарная грамада!

Вось, каб людзі палахлівага сэрца ня трывожыліся лішне з прычыны плебісцыту, мы хочам паказаць, як шапулюць лік беларусаў на адабраных ад Савецкае Расейі землях польскія прафэсары з Кракаўскага унівэрсытэту, Кржыжановскі і Куманецкі, каторыя ў сваей кніжцы „Tableau Statistique de la Pologne“, надрукованай у Кракаве ў 1915 годзе, на стр. 50—53 гэта аблічаюць процэнт беларусаў, жыдоў, палякоў і ліцьвіноў на сказаным абшары:

Як бачым, калі-б плебісцыт абняў увесь гэты абшар—усе дванаццаць беларускіх павеатаў, дык перавага беларусаў была бы поўная. Гэтага і дабіваюцца ад Лігі Народоў беларускія арганізацыі. Трэба толькі, каб наш народ добра ўцяміў, за каго і за што яму лепей падаваць свой голас. А тады і бацяца яму няма чаго!

А. Д.

Беларуская газэга
„НАША НІВА“
 (Закладзена ў 1906 г.)
 Выходзіць што-тыдзень ў паяндэаькі.
 Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Завальная, 7.

